

Ressorgir de les cendres

Els propietaris del Mas Alenyà, a Cruïlles, expliquen com van viure el foc de les Gavarres i com enfoquen ara el futur

Els experts reclamen recuperar zones de pastura i adverteixen de la possibilitat que no torni a créixer res en alguns indrets

Renéixer de les cendres no és fàcil. Tot allò pel qual has lluitat i treballat durant molts anys pot desaparèixer en qüestió de minuts. Gestionar una vivència així és extremament dur i, en el cas d'un incendi, el bosc ennegrit es converteix en un recordatori diari.

És el cas de la Nathalie i en Joan Lienart, del Mas Alenyà, a Calonge. El virulent foc que va arrasar gran part de les Gavarres el mes passat ha canviat el paisatge i les seves vides. Quan el foc s'acostava eren a casa, i van ser uns veïns de Calonge qui els van avisar que les flames s'apropaven a la seva zona. Cap missatge d'alerta institucional: de fet, el missatge ES-Alert el van enviar l'endemà, quan la masia ja havia estat afectada. Van poder sortir a correu amb el gos, però van tenir la sang freda de tancar totes les finestres i deixar menjar i aigua per als gats. Aquest últim gest va salvar la casa, i els animals. Tot l'exterior, els quads, els cotxes, algun tractor i una caseta que tenien al jardí, ha quedat socarrimat. De fet, un mes després encara no tenen ni llum, perquè utilitzaven energia solar i les plaques estan cremades.

“Per netejar el bosc has de demanar permís i batallar amb molta burocràcia per poder fer qualsevol feina al nostre terreny”, explica la Nathalie, i hi afegeix: “Ara ja no penso demanar més autoritzacions ni permisos. Cap institució ens està ajudant, només gent particular, l'Associació de Gestors Forestals de les Gavarres i el Consorci.” Es queixa que ni l'Ajuntament de Cruïlles, que és el municipi al qual pertany el Mas Alenyà, ni la Generalitat, s'han preocupat mínimament per saber si necessiten res. Només s'hi va interessar l'alcalde de Calonge.

De fet, els camins que porten al Mas Alenyà els van haver de fer ells: “Ens va costar 27.000 euros fer uns camins que són els que van poder utilitzar els bombers; si no, no haurien arribat fins aquí”, i continua: “L'alcalde de Cruïlles em va dir que ells no tenien diners i, és clar, els vam haver de fer nosaltres.” Estan molt indignats, i no poden entendre que els hagin abandonat, tant durant l'incendi com després.

Ara, a més de reconstruir, netejar i viure sense llum, han de bregar amb gent que puja a la seva masia per emportar-se el ferro que ha quedat sota la cendra i amb “turistes” de la morbositat: gent que ve de Barcelona o d'altres municipis a fer fotos de la seva desgràcia. “Un ciclista, que va baixar de la bicicleta a fer vídeos i fotos, em va dir que es pensava que això era un museu”, explica encara incrèdula envers una actitud així. La seva propietat no és una atracció turística i, com a mínim, demanen respecte.

A poc a poc estan restaurant tot allò que es va fer malbé; primer de tot, tornar a tenir llum. Però també tenen la mirada posada en el futur: “Tenir projectes és el que fa que no ens enfonsem”, diu en Joan. Tenen la mirada trista i cansada, però un coratge i unes ganes de tirar endavant envejables. Un dels projectes, el més immediat, és arreglar d'alguna manera les cingleres cremades que estan a sobre d'algunes urbanitzacions. Tenen por que, al setembre, les pluges intenses facin lliscar la terra i les restes cremades del bosc cap a les cases. “Si no hi ha bosc, l'aigua baixarà directe, sense que hi hagi res que l'aturi.” Però, en aquest sentit, no estan sols. Treballen amb enginyers forestals que els diuen com han de netejar el bosc o com i on han de fer franges de protecció.

Una feina que, creuen, també és responsabilitat de la Generalitat. Els terrenys són d'ells, però la responsabilitat ha de ser compartida per tot allò que comporta. Un altre projecte de cara al futur és una iniciativa educativa amb nens, per ensenyar-los el bosc, les plantes i que aprenguin a cuidar de l'entorn.

Actualment, la pregunta ja no és com es va cremar, sinó si seran capaços d'evitar que la tardor s'endugui el poc sòl que queda i deixi el massís convertit en una roca estèril. Durant quilòmetres de pistes forestals, des de la Bisbal d'Empordà fins a Calonge, el paisatge ha canviat radicalment. Aquell verd mediterrani i el so de les cigales, tan característics de l'estiu, han desaparegut sota un silenci de sutge. Sembla mentida que, després de la virulència del foc, algunes cases se salvessin, com si haguessin tingut una cúpula invisible a sobre que les protegís. Evidentment, no va ser un miracle, sinó la feina dels bombers, Agents Rurals i veïns, com els Lienart.

On el foc va avançar amb més intensitat –coincidint amb els pendents més pronunciats i les carenes més exposades al sol–, les flames no van tenir pietat. “L'incendi va passar amb tanta intensitat que va cremar l'arbre sencer i l'interior és mort”, adverteix la coordinadora de la Federació de les ADF Gavarres i enginyera forestal, Sandra Torras. En aquests punts, la regeneració natural serà pràcticament impossible i caldrà una intervenció dràstica: tallar de soca-rel tots els exemplars que ja no rebroten.

L'experta recorda que, abans de la catàstrofe, el bosc ja estava en un punt límit: saturat, ofegat i amb els pins patint per la manca d'aigua. Per això, tot i les previsions que mostren zones convertides en un paisatge lunar, Torras indica que ara tenen un “full en blanc”. Malgrat la desgràcia, l'incendi s'ha de mirar també com una oportunitat per triar i salvar els suros que es puguin regenerar sols, alhora que es recuperen antics conreus, zones de pastura, espais oberts i camins.

Però la feina de protegir el territori no depèn només de tallafocs i gestors forestals. Ara, amb el bosc calcinat al descobert, queda a la vista una altra realitat incòmoda: milers d'ampolles de vidre, llaunes i brossa de tot tipus escampades per terra. Si aquell dia la guspira va saltar per culpa d'un treballador amb una radial, la brutícia acumulada converteix qualsevol racó en un polvorí a punt d'esclatar per culpa de la falta de civisme de la societat.

Malgrat aquesta fragilitat, la gestió prèvia va ser vital: les pistes forestals que s'havien arreglat feia poc temps van permetre que els camions de bombers hi poguessin entrar directament per frenar un foc que, segons recorda la mateixa enginyera, amb aquelles condicions meteorològiques hauria estat pràcticament impossible d'aturar de cap altra manera.

A partir d'aquesta lliçó, l'associació concentra ara els esforços en les altres 25.000 hectàrees de les Gavarres que es van salvar. L'objectiu és clar: tenir a disposició accessos impecables i posar al dia els dipòsits i punts d'aigua estratègics perquè els helicòpters puguin carregar ràpidament i atacar els focs allà on la terra no arriba. Ara bé, el gran dubte és si el compromís actual de les institucions es mantindrà quan passin els mesos. “De moment hi ha bones intencions”, adverteix Torras, amb la mirada posada en el futur, deixant clar que el veritable examen per al massís tot just acaba de començar.

Publicat a:

-El Punt Avui. El Punt Avui 10-08-2026, Pàgina 4

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/11-mediambient/2665960-ressorgir-de-les-cendres.html>